

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 09 «ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Диференціальна психологія» є обов'язковою для здобувачів вищої освіти за ОПП 053 «Психологія». Вивчається протягом 3-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» є формування у курсантів сучасних теоретичних та прикладних знань про індивідуальні, типологічні та групові психологічні відмінності між людьми, формування умінь пояснювати та аналізувати їх традиційні та новітні класифікації; чинники та закономірності прояву індивідуально-психологічних відмінностей, формування умінь застосовувати набуті знання у майбутній професійній діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни - вивчення курсантами психологічних відмінностей різних вимірів індивідуальності: формально-динамічні, предметно-змістові та духовно-світоглядні, дослідити їх взаємозв'язок та розвиток. Встановити закономірності виникнення і прояву індивідуальних відмінностей у психіці людини, розробити теоретичні основи психодіагностичних досліджень і психокорекційних програм. Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН-1 Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

1. Знати змістові аспекти, види форми та особливості психологічного впливу на особистість.
2. Розуміти теорії захисту від негативних психологічних впливів.
3. Застосовувати методи здійснення психологічного впливу у різних сферах життєдіяльності та протидії йому.
4. Аналізувати теорії і практики інформаційно-психологічного впливу.
5. Синтезувати значення сучасних теорій диференціальної психології.
6. Оцінювати теоретичні та методичні розробки в психології впливу.

ПРН-2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

1. Знати чинники і закономірності відмінностей особистості.
2. Розуміти значення та функції психологічних впливів.
3. Застосовувати способи ефективного переконання та прийоми психологічного захисту від впливу.

4. Аналізувати психологічні підходи до відмінностей особистості в соціумі.
5. Синтезувати систему методів дослідження психологічних відмінностей в професійну діяльність.
6. Оцінювати вплив середовища і спадковості на людину .

ПРН-4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

1. Знати Формальні і змістові властивості індивідуальності та їх особливості.
2. Розуміти змістові аспекти про людину як представника біологічного виду Homo sapiens.
3. Застосовувати диференціально-психофізіологічний вимір детермінації індивідуальних відмінностей особистості.
4. Аналізувати психосоціальний владний та інші підходи до інформаційно-психологічного впливу.
5. Інтегрувати формальні і змістові властивості індивідуальності в систему професійної діяльності майбутнього офіцера-психолога.
6. Оцінювати організм як чинник індивідуальності.

ПРН-5 Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

1. Знати методи теоретичного аналізу.
2. Розуміти напрями використання психогенетичних та історичних методів.
3. Застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій стосовно виявлення особливостей особистості в диференціально-психологічних дослідженнях.
4. Аналізувати і ідентифікувати порівняльно-вікові та генетико-моделювальні дослідження.
5. Інтегрувати властивості індивідуальності в систему підбору персоналу в умовах професійної діяльності персоналу прикордонних підрозділів.
6. Оцінювати валідність психодіагностичного інструментарію диференціальної психології.

ПРН-6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.

1. Знати теоретико-методологічні засади диференціальної психології.
2. Розуміти предмет і завдання диференціальної психології.
3. Застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій стосовно виявлення індивідуальних та групових відмінностей.
4. Аналізувати і ідентифікувати особистість у взаємовідносинах.

5. Інтегрувати психологічну своєрідність конкретної індивідуальності, так і типологічні відмінності психологічних проявів у представників різних соціальних, класових, етнічних, вікових та інших груп..
6. Оцінювати індивідуальні і групові відмінності в поведінці людини.

ПРН-7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

1. Знати способи введення в оману супротивника в інформаційній війні.
2. Розуміти особливості активного і пасивного психологічних захистів особистості.
3. Застосовувати способи і методи протидії психологічному впливу в інформаційній війні.
4. Аналізувати стратегії та парадигми впливу у сучасній психології.
5. Інтегрувати способи виявлення обману чи спроби впливу та контрманіпуляції в професійну діяльність.
6. Оцінювати ефективність протидії негативним інформаційно-психологічним впливам.

ПРН-8 Формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

1. Знати психологічні особливості між статевих відмінностей.
2. Розуміти особливості диференціальної специфіки феномену креативності.
3. Застосовувати взаємозв'язки когнітивних стилів і їх співвідношення з результативними аспектами інтелектуальної діяльності.
4. Аналізувати вплив середовища і спадковості на людину.
5. Інтегрувати диференціальну когнітологію в професійну діяльність офіцера-психолога.
6. Оцінювати індивідуальні параметри сприйняття, мислення, диференціацію уявлень і уяви.

ПРН-10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

1. Знати диференціально-психологічні характеристики інтелекту.
2. Розуміти критерії відмінностей між соціальними групами.
3. Застосовувати вплив статусного рівня на інтелект.
4. Аналізувати культурні відмінності і їх вияви.
5. Інтегрувати інтелект у структурі індивідуальних властивостей.
6. Оцінювати когнітивні стилі як детермінанти індивідуальних відмінностей.

ПРН-13 Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

1. Знати властивості нервової системи.
2. Розуміти особливості моральної свідомості чоловіків і жінок.
3. Застосовувати диференціально-психологічний аналіз структурних компонентів характеру.
4. Аналізувати культурні відмінності і їх вияви у поведінці.
5. Інтегрувати інтелект у структурі індивідуальних властивостей.
6. Оцінювати ефективність здійснення психологічного впливу при виконанні професійних завдань.

ПРН-16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

1. Знати загальні принципи диференціально-психологічного аналізу.
2. Розуміти методологію дослідження диференціальної психології.
3. Застосовувати диференціально-психологічний аналіз структурних компонентів характеру.
4. Аналізувати принципи диференціально-психологічного аналізу.
5. Інтегрувати канали отримання інформації про індивідуальність.
6. Оцінювати ефективність здійснення психологічного впливу при виконанні професійних завдань.

ПРН-19 Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності.

1. Знати специфіку використання відмінностей особистості для забезпечення соціально-значимої мети.
2. Розуміти відмінності стосовно впливу на представників різних етнічних, соціальних, референтних та інших груп.
3. Застосовувати способи і методи протидії психологічному впливу з боку інших осіб в різних умовах здійснення професійної діяльності.
4. Аналізувати стратегії та парадигми диференціальної психології.
5. Інтегрувати способи виявлення відмінностей особистості для забезпечення професійної діяльності майбутнього офіцер- психолога.
6. Оцінювати психодинамічні властивості особистості для забезпечення професійної діяльності прикордонного персоналу.

ВИКЛАДАЧІ:

Доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін, кандидат психологічних наук, доцент
Вадим ЖУРАВЛЬОВ, e-mail: zhuravliov067@ukr.net

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Загальна психологія з практикумом, Історія психології, Психодіагностика, Експериментальна психологія, Вікова психологія, Експериментальна психологія.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: пакет медичного ПЗ "Четверте покоління Системи психологічного дослідження особистості (СПДО) осіб, що вступають до лав ДПСУ та проходять службу в ООДК", модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання				
за денною формою навчання																								
II	III	3	90	46	16			10		16				4	22	22					22		+	
Усього за дисципліну		3	90	46	16			10		16				4	22	22					22		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК2.1; МК2.8; МК3.3; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ

ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	МК1.1; МК2.1; МК3.3; МК4.1.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	МК2.1; МК3.3.
ЗК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	МК1.1; МК2.1; МК2.8; МК3.3; МК4.1.
ЗК-6	Здатність планувати та управляти часом, приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати автономно, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	МК1.1; МК2.1; МК3.3; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	МК1.1; МК2.1; МК3.3; МК4.1.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	МК1.1; МК2.1; МК3.3; МК4.1.
ФК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	МК1.1; МК2.1; МК2.8; МК3.3; МК4.1.
ФК-6	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.	МК1.1; МК2.1; МК2.8; МК3.3; МК4.1.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-5	Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-6	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-8	Формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-10	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-13	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-16	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.
ПРН-19	Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин					Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Предмет і завдання диференціальної психології	4	Л2	Сз2				ІХ	Т.1/1.-л.-2; Т.1/2.-с.-2; Т.2/1.-л.-2; Т.2/2.-с.-2	8
2	Принципи і методи диференціальної психології	4	Л2	Сз2						
3	Гендерний аспект індивідуальних відмінностей	4	Л2	Сз2				Х	Т.3/1.-л.-2; Т.3/2.-сз.-2; Т.4/1.-л.-2; Т.4/2.-сз.-2.	8
4	Темперамент у диференціальній психології	8	Л2	Сз2	Пз2	Пз2				
5	Характер у структурі індивідуальності	8	Л2	Сз2	Пз2	Пз2		ХІ	Т.4/3.-пр.-2; Т.4/4.-пр.-2; Т.5/1.-л.-2; Т.5/2.-сз.-2; Т.5/3.-пр.-2; Т.5/4.-пр.-2; Т.6/1.-л.-2; Т.6/2.-сз.-2.	16
6	Здібності та інтелект у диференціальній психології	6	Л2	Сз2	Пз2					
7	Диференційно-психологічний аналіз міжстатевих відмінностей	4	Л2	Сз2				ХІІ	Т. 6/3. пр.-2; Т.7/1.-л.-2; Т.7/2.-сз.-2; Т.8/1.-л.-2; Т.8/2.-сз.-2; Дз – 4.	14
8	Диференціальна когнітологія	4	Л2	Сз2						
	Диференційований залік	4	Дз4							
	Всього	46	20	16	6	4			Всього	46

Умовні позначення: Лекція - Л, Семінар - Сз, Практичне заняття - ПЗ,
Заняття, що обов'язкове для оцінювання - Сз2, Диференційований залік - Дз.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
II курс					
3 семестр					
1			6	Предмет і завдання диференціальної психології	
	1	лекція	2	<u>Диференційна психологія як галузь психологічної науки</u> 1. Предмет і завдання диференціальної психології 2. Виникнення диференційної психології та основні етапи її розвитку	[1.1] с. 34-77, [1.2] с. 8-23 [1.3; 1.4; 2.3]
	2	семінар	2	<u>Зародження науки про індивідуальні відмінності</u> 1. Становлення концептуальних ідей, завдань, методів і напрямів диференціальної психології 2. Диференційно-психологічна парадигма у вивченні людини 3. Дослідження індивідуальних відмінностей в ранніх психологічних теоріях	[1.1] с. 34-77, [1.2] с. 8-23 [1.3; 1.4; 2.4]
		самостійна робота	2	1. Модель цілісної індивідуальності (В.М. Русалов) 2. Категорії опису індивідуальних відмінностей.	[1.1] с. 34-77, [1.2] с. 8-23 [1.3; 1.4]
2			8	Принципи і методи диференціальної психології	
	1	лекція	2	<u>Загальні принципи і методи дослідження диференціальної психології</u> 1. Загальні принципи диференціально-психологічного аналізу 2. Психогенетичні методи. Історичні методи	[1.1] с. 77-143, [1.2] с. 8-23 [1.3; 1.4; 2.3]
	2	семінар	2	<u>Пізнання природи людської індивідуальності</u> 1. Канали отримання інформації про індивідуальність 2. Тестування в диференціально-психологічних дослідженнях 3. Лонгітюдні, порівняльно-вікові та генетико-моделювальні дослідження	[1.1] с. 77-143, [1.2] с. 8-23 [1.3; 1.4]
		самостійна робота	4	1. Дисперсійний аналіз – основний метод диференційно-психологічного дослідження. 2. Розподіл індивідуальних відмінностей. 3. Видова специфіка біологічного в розвитку людини. 4. Генетичні рівні психофізіологічної організації та її розвиток.	[1.1] с. 77-143, [1.2] с. 8-23 [1.3; 1.4]
3			18	Гендерний аспект індивідуальних відмінностей	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	1	лекція	2	<u>Взаємодія факторів спадковості і середовища як основна передумова індивідуальних відмінностей</u> 1. Теорії про вплив середовища і спадковості 2. Трактуювання спадковості і середовища у диференціальній психології	[1.1] с. 148-198, [1.2] с. 24-52 [1.3; 1.4]
	2	семінар	2	<u>Людина як представник біологічного виду</u> 1. Людина як представник біологічного виду 2. Психофізіологія Нейрофізіологія індивідуальних відмінностей 3. Біологічне дозрівання і психічний розвиток	[1.1] с. 148-198, [1.2] с. 24-52 [1.3; 1.4; 2.4]
		самостійна робота	2	1. Спеціальна теорія індивідуальності В.М.Русалова. 2. Проблема вивчення впливу спадковості і середовища.	[1.1] с. 148-198, [1.2] с. 24-52 [1.3; 1.4]
		індивід. робота	12	Відпрацювання рефератів	Тематика рефератів
4			10	Темперамент у диференціальній психології	
	1	лекція	2	<u>Темперамент як формальна інтеграційна основа індивідуальності</u> 1. Історико-психологічний аналіз поняття темперамент 2. Психологічні теорії темпераменту	[1.1] с. 205-256, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
	2	семінар	2	<u>Типологія темпераменту</u> 1. Конституційні теорії темпераменту 2. Факторні теорії темпераменту	[1.1] с. 205-256, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.2]
	3	практичне заняття	2	<u>Темперамент як властивість індивідуальності</u> 1. Вища нервова діяльність і темперамент 2. Методики вивчення темпераменту	[1.1] с. 205-256, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
	4	практичне заняття	2	<u>Виявлення деяких особливостей вищої нервової діяльності (ВНД) людини</u> 1. Індивідуально-типологічні особливості вищої нервової діяльності людини 2. Методики дослідження ВНД	[1.1] с. 205-256, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
		самостійна робота	2	1. Співвідношення активності, реактивності та моторики в складі темпераменту. 2. Вплив вікових змін на формування властивостей темпераменту.	[1.1] с. 205-256, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.1]
5			10	Характер у структурі індивідуальності	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	1	лекція	2	<u>Місце характеру у структурі індивідуальності</u> 1. Характер у структурі індивідуальності 2. Акцентуації характеру як реакція особистості на фрустрації	[1.1] с. 263-328, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.3]
	2	семінар	2	<u>Типологія характерів</u> 1. Типологічний підхід до характеру особистості, особистісні типи, класифікація психологічних типів за К.Г Юнгом 2. Ідіографічний підхід до особистості, теорія рис Г.-В. Олпорта, факторна структура особистості, теорія рис Г.-Ю. Айзенка 3. П'ятифакторна модель вивчення особистості (PPM)	[1.1] с. 263-328, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.2]
	3	практичне заняття	2	<u>Диференційно-психологічний аналіз особистісних відмінностей</u> 1. Особливості дослідження характеру в структурі індивідуальності 2. Виявлення індивідуально-типологічних особливостей людини	[1.1] с. 263-328, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
	4	практичне заняття	2	<u>Характер і здібності</u> 1. Індивідуально-психологічні особливості, характер 2. Креативність як форма унікальної своєрідності людини.	[1.1] с. 263-328, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.1]
		самостійна робота	2	1. Соціоніка А. Аугустинавічюте. 2. Типологія Хейманса-Ле-Сена.	[1.1] с. 263-328, [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.2]
6			18	<u>Здібності та інтелект у диференціальній психології</u>	
	1	лекція	2	<u>Здібності та інтелект у структурі індивідуальності</u> 1. Проблема задатків, здібностей та інтелекту у диференціальній психології 2. Креативність та геніальність як особливі відмінності	[1.1] с. 331-503, 591-653; [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
	2	семінар	2	<u>Сутність інтелекту як психічної реальності</u> 1. Взаємозв'язок темпераменту та інтелекту 2. Історія досліджень і розвиток проблематики психології здібностей 3. Зв'язок здібностей із їх задатками і обдарованістю	[1.1] с. 331-503, 591-653; [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Диференційно - психологічні характеристики інтелекту</u> 1. Проаналізувати сутність інтелекту. Теорії інтелекту. 2. Дослідити соціальний інтелект (тест Гілфорда).	[1.1] с. 331-503, 591-653; [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4; 2.1]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	2	1. Теорії, що пояснюють природу здібностей. 2. Багатофакторні теорії інтелекту 3. Виконати завдання Методики Равена (тест «Прогресивні матриці») 4. Виконати завдання Методики Амтхауера.	[1.1] с. 331-503, 591-653; [1.2] с. 53-126 [1.3; 1.4]
		індивід. робота	10	Відпрацювання рефератів	Тематика рефератів
7			8	Диференційно-психологічний аналіз міжстатевих відмінностей	[1.1] с. 681-702; [1.2] с. 144-168 [1.3; 1.4]
	1	лекція	2	Аспекти статево-рольової диференціації 1. Стать у структурі індивідуальності. Аспекти статевої ідентичності 2. Теорії розвитку статевої ідентичності	[1.1] с. 681-702; [1.2] с. 144-168 [1.3; 1.4]
	2	семінар	2	Статеві відмінності у прояві властивостей нервової системи 1. Статеві відмінності у прояві властивостей нервової системи і темпераменту. 2. Статеві відмінності в емоційній сфері. Відмінності у здібностях чоловіків і жінок. 3. Особливості моральної свідомості чоловіків і жінок	[1.1] с. 681-702; [1.2] с. 144-168 [1.3; 1.4]
		самостійна робота	4	1. Поняття гендеру, гендерної ідентичності. 2. Еволюційна теорія статі В.А. Геодакяна.	[1.1] с. 681-702; [1.2] с. 144-168 [1.3; 1.4]
8			8	Диференціальна когнітологія	
	1	лекція	2	Диференціальна когнітологія як напрям диференціально-психологічних досліджень 1. Диференціація сенсорних і сенсомоторних реакцій немовлят. Психомоторні стилі як комплекс форм моторної активності 2. Диференціація уявлень і уяви. Індивідуальні особливості уваги і пам'яті. Стельові характеристики мислення.	[1.1] с. 503-546; [1.2] с. 169-187; [1.3; 1.4; 2.2]
	2	семінар	2	Когнітивні стилі як детермінанти індивідуальних відмінностей 1. Становлення проблематики стельових характеристик індивідуальності. Теорія психологічної диференціації. 2. Когнітивні теорії особистості. Психологічна характеристика основних когнітивних стилів	[1.1] с. 503-546; [1.2] с. 169-187; [1.3; 1.4; 2.1]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	4	1. Психологічна характеристика основних когнітивних стилів. 2. Диференційні характеристики уяви. 3. Індивідуальні особливості саморегуляції. 3. Теорії, пов'язані з дослідженням когнітивних стилів	[1.1]352-358; с. 503-546; [1.2] с. 169-187; [1.3; 1.4]
Диференційований залік			4		
Разом за семестр			90		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література:

- 1.1. Мазяр О. Диференціальна психологія. Київ: Кондор. 2017. 284 с.
- 1.2. Палій А. А. Диференціальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 432 с. (Серія «Альма-матер»)
- 1.3. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 236 с.
- 1.4. Диференційна психологія / за загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 600 с.
- 1.5. Туриніна О. Диференціальна психологія. Київ: Персонал, 2012. 136 с.
- 1.6. Нартова-Бочавер С.К. Дифференциальная психология. – М., 2003. – 280 с.
- 1.7. Штерн В. Дифференциальная психология и ее методические основы. – М.: Наука, 1998. – 335с.

2. Додаткова література:

- 2.1. Анастаси А. Дифференциальная психология. – М.: Апрель- Пресс, 2001. – 745с.
- 2.2. Ахвердова О.А., Волоскова Н.Н., Белых Т.В. Дифференциальная психология. – СПб, 2004. – 168с.
- 2.3. Базылевич Т.Ф. К психологии целостной индивидуальности. — М.: Издательство «Институт психологии РАН», 1997.
- 2.4. Бендас Т. В. Гендерная психология: Учебное пособие. — СПб.: Питер, 2006. — 431с.
- 2.5. Вільш І. Концепція сталих індивідуальних рис особистості та школа //Практ. психологія та соціальна робота. – 1999. – №6.
- 2.6. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб., 2001 – 454с.
- 2.7. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины. –СПб.:Питер, 2002. – 544с.
- 2.8. Burton L., Westen D., Kowalski R. Psychology. John Wiley & Sons Australia, Ltd., 2015. — 1000 p.
- 2.9. Carter Kenneth, Seifert Colleen. Learn Psychology. Jones & Bartlett Learning, 2017. — 706 p.
- 2.10. Chaplin J.P., Krawiec T.S. Systems and theories of psychology. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1960. - 489p.
- 2.11. Coon D., Mitterer J.O. Introduction to Psychology: Gateways to Mind and Behavior with Concept Maps and Reviews. Wadsworth Cengage Learning, 2012. — 770 p.

3. Інформаційні ресурси в інтернет (інтранет)

- 3.1. <http://westudents.com.ua/knigi/499-diferentsalna-psihologiya-paly-aa.html>
- 3.2. http://pidruchniki.com/1584072030228/psihologiya/diferentsialna_psihologiya_
- 3.3. <http://psy.knlu.kyiv.ua/diferencialna/>
- 3.4. <http://elibrary.kubg.edu.ua/14336/>
- 3.5. <http://www.psychology.cv.ua/index.php/navchalnyy-protses/dystsypliny-okr-bakalavr/71-dyferenciina-ps>
- 3.6. <http://enc.com.ua/psixologichna-enciklopediya/dets-dnev/107705-diferencialnapsixologiyadifferentialpsychology.html>
- 3.7. <http://posibnyky.vntu.edu.ua/opp/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;

– надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Методи навчання, які сприяють досягненню програмних результатів навчання	Шифр	Методи контролю досягнень програмних результатів навчання
1. Традиційні методи навчання		1. Попередній контроль	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)	МК 1.1	Вибірковий усний
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)	МК 1.2	Фронтальний письмовий
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)	МК 1.3	Фронтальний тестовий
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)	МК 1.4	Фронтальний проблемний
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)	2. Поточний контроль	
2. Активні методи навчання		МК 2.1	Вибірковий усний
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)	МК 2.2	Колоквіум
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)	МК 2.3	Контрольна робота
МН.2.3.	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)	МК 2.4	Тестування
3. Інтерактивні методи навчання		МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах	МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах	МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи	МК 2.8	Реферат
		3. Рубіжний контроль	
		МК 3.1	Фронтальний письмовий
		МК 3.2	Фронтальний тестовий
		МК 3.3	Фронтальний проблемний
		4. Підсумковий контроль	
		МК 4.1	Усний
		МК 4.2	Письмовий
		МК 4.3	Тестовий
		МК 4.4	Проблемний